

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4564/2024
20.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужилаца АА и малолетног ББ, кога заступа законски заступник мајка АА, обоје из ..., чији је пуномоћник Рајко Јелушић, адвокат из ..., против туженог ВВ, ..., чији је пуномоћник Мина Јовановић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 598/23 од 01.11.2023. године, у седници већа одржаној 20.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 598/23 од 01.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 1821/21 од 07.03.2023. године, која је исправљена решењем истог суда П2 1821/21 од 28.07.2023. године, ставом првим изреке, вршење родитељског права над малолетним ББ, рођеним дана ... године у ... поверено је мајци АА, која ће самостално вршити родитељско право. Ставом другим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ББ са оцем ВВ по моделу: првог и трећег викенда у месецу почев од петка од 18,00 часова до недеље до 18,00 часова тако што ће отац преузимати и враћати на адресу боравишта мајке, телефонске контакте понедељком, средом и петком, у недељи када дете не проводи викенд са оцем у периоду од 19,00 до 20,00 часова, а средом и петком у истом периоду у недељи када дете проводи викенд са оцем. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. ББ плаћа месечно износ од 25.000,00 динара, сваког до 05. у месецу за текући месец, почев од 07.03.2023. године, као дана пресуђења, па убудуће, док за то постоје законски услови или док се ова одлука не измени другом судском одлуком, с тим што је доспеле, а неисплаћене обавезе издржавања дужан да плати у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, све уплатом на рачун законске заступнице малолетног детета, мајке АА, отворен код „...“ а.д. ... под бројем наведеним у изреци. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље – противтужене АА у делу којим је тражила да се

тужени – противтужилац ВВ обавезе да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ преко досуђених 25.000,00 динара до тражених 500 швајцарских франака у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и да се обавезе да издржавање за малолетно дете плаћа од 02.12.2021. године, као дана подношења тужбе, до 07.03.2023. године као дана пресуђења, као неоснован. Ставом петим изреке, одређена је привремена мера па се вршење родитељског права над малолетним ББ, рођеним ... године поверава мајци АА из ..., која ће самостално вршити родитељско право. Ставом шестим изреке, одређена је по службеној дужности привремена мера па је уређен начин одржавања личних односа малолетног ББ са оцем ВВ по моделу ближе наведеном у изреци. Ставом седмим изреке, одређена је привремена мера па је тужени обавезан да на име свог доприноса за издржавање мал. ББ плаћа месечно износ од 25.000,00 динара почев од 07.03.2023. године, као дана одређивања привремене мере до правноснажног окончања поступка, док за то постоје законски услови исплатом на рачун законске заступнице малолетног детета на начин и у време наведено у изреци. Ставом осмим изреке, одбијен је предлог за одређивање привремене мере тужиље – противтужене АА у делу којим је тражила да се тужени – противтужилац ВВ обавезе да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ преко досуђених 25.000,00 динара до тражених 500 швајцарских франака у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као неоснован. Ставом деветим изреке, предлог за одређивање привремене мере и тужба у делу којим је предложила да се туженом изрекну мере заштите од насиља у породици је повучена. Ставом десетим изреке противтужба туженог – противтужиоца ВВ поднета 07.02.2023. године је одбачена. Ставом једанаестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 598/23 од 01.11.2023. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем, петом, шестом, седмом, десетом и једанаестом изреке и у том делу жалбе тужилаца и туженог одбијене као неосноване. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртном изреке, тако што је обавезан тужени да на име доприноса за издржавање малолетног ББ, плаћа месечно поред досуђеног износа из става трећег изреке првостепене пресуде још износ од 10.000,00 динара, укупно 35.000,00 динара месечно почев од 07.03.2023. године па убудуће, уплатом на рачун мајке детета тужиље АА наведеном у изреци, док за то постоје законски услови, сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, с тим што је заостале износе дужан платити одједном у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, док је у преосталом делу тужбени захтев у погледу издржавања малолетног ББ преко досуђених до тражених 500 швајцарских франака у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате месечно, као и за издржавање у периоду од 02.12.2021. године до 06.03.2023. године, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу осмом изреке, тако што је одређена привремена мера да тужени поред месечног износа одређеног у ставу седмом изреке првостепене пресуде, на име свог доприноса за издржавање малолетног детета тужиоца ББ плаћа месечно износ од још 10.000,00 динара, укупно 35.000,00 динара, сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, почев од 07.03.2023. године, као дана одређивања привремене мере, до правноснажног окончања поступка, док за то постоје законски услови или док се ова одлука не измени другом судском одлуком, уплатом на рачун законске заступнице малолетног детета мајке АА на рачуну наведеном у изреци, док је у преосталом делу предлог да се одреди

привремена мера тако да се обавезе тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетног ББ плаћа месечни износ преко досуђених до тражених 500 швајцарских франака у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате месечно, почев од 07.03.2023. године па убудуће, све до правноснажног окончања поступка и то сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20) у вези са чланом 403. став 2. тачка 1. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац ББ је рођен ... године у ванбрачној заједници тужиле АА и туженог, која је престала у новембру 2021. године, од када дете живи са мајком. Тужиле АА живи са малолетним дететом у стану, за који плаћа закупнину у износу од 150 евра, док за трошкове становања издваја износ од око 8.000,00 динара за Инфостан, износ од 4.000,00 динара за струју и 2.000,00 динара за кабловску и интернет. Тужиле је незапослена, с тим што се бави израдом накита, на који начин остварује зараду у износу од 25.000,00 – 30.000,00 динара месечно. Сваког месеца јој помажу и родитељи, који јој дају новац у износу од око 500 евра и више. Не поседује непокретности, нити аутомобил. Тужени живи у ..., у стану површине 80 м² за који плаћа закупнину од 2.000,00 ЦХФ, за струју од 120 до 200 ЦХФ. Власник је стана површине 110 м² у ..., у коме нико не живи, као и куће у ..., на ..., површине 50 м², коју је доградио и плаћа површине 70 ари. Власник је аутомобила марке „...“ година производње ... и комбија производње Власник је предузећа у ..., која се бави ... и има ... запослена, а месечно зарађује око 3.000 ЦХФ. Трошкове исхране и гардеробе плаћа преко предузећа, поред тога плаћа здравствено социјално осигурање у износу од 387 ЦХФ, телефон у износу од 100 и 150 ЦХФ, а према сопственим наводима има обавезу издржавања пунолетног детета у износу од 250 – 300 ЦХФ. Тужени је од подношења тужбе па до пресуђења уплаћивао за издржавање малолетног детета између 500 и 600 ЦХФ месечно. Укупни месечни трошкови за тужиоца малолетног ББ, имајући у виду трошкове за храну, одећу, обућу, козметику, хигијену и трошкове вртића износе 46.850,00 динара. Према мишљењу Центра за социјални рад у Београду, Одељење Чукарица од 23.02.2022. године, допуњеног 18.10.2022. године, малолетно дете треба поверити мајци на самостално вршење родитељског права, с тим да са оцем одржава контакт на начин наведен у ставу другом изреке првостепене пресуде.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено на самостално вршење родитељског права мајци, тужиле АА, а да се одржавање личних односа малолетног детета са туженим одвија на начин наведен у нижестепеним одлукама. У односу на тужбени захтев за издржавање, првостепени суд је обавезао туженог да

доприноси издржавању малолетног детета износом од 25.000,00 динара, почев од 07.03.2023. године, као дана пресуђења па убудуће, док је преко овог износа тужбени захтев одбио, као превисоко опредељен. Међутим, другостепени суд је обавезао туженог да поред досуђеног износа од 25.000,00 динара на име доприноса за издржавање малолетног детета плаћа још износ од 10.000,00 динара, укупно 35.000,00 динара месечно почев од пресуђења па до исплате у ком делу је преиначио првостепену пресуду као и привремену меру у ставу осмом изреке.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је првостепену пресуду потврдио у ставовима ближе наведеним у ставу првом изреке другостепене одлуке, а у преосталом делу преиначио првостепену пресуду.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Одредбом члана 6. став 1. Породичног закона прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Одредбом члана 77. Породичног закона прописани су услови за самостално вршење родитељског права и ставом 3. овог члана прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. Одредба члана 61. Породичног закона односи се на уређење личних односа детета са родитељем са којим не живи.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. Одредбом члана 270. истог закона, прописано је да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Одредбом члана 160. Породичног закона, издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода и других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућност дужника издржавања, зависи од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те и других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе. У конкретном случају, имајући у виду утврђено чињенично стање, налаз и мишљење органа старатељства, Врховни суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено на самостално

вршење родитељског права мајци са којом живи и по престанку ванбрачне заједнице родитеља, уз начин одржавања личних односа са оцем према моделу наведеном у изреци одлуке. Ревизијски наводи да је дошло до погрешне примене материјалног права јер постоје супротстављена мишљења Центра за социјални рад Чукарица и Младеновац и да је у таквој ситуацији требало одредити вештачење, нису основани јер је одлука о вршењу родитељског права заснована на налазу и мишљењу Центра за социјални рад Одељење Чукарица, а по прибављеном и мишљењу органа старатељства Младеновац и у складу је са мишљењем наведених органа старатељства. Најбољи интерес малолетног детета је утврђен у склопу свих чињеница које карактеришу породични однос, а пре свега и код чињенице да малолетно дете и након престанка ванбрачне заједнице непрекидно живи са мајком, тужиљом АА, па је и по оцени ревизијског суда у најбољем интересу малолетног детета да живи у домаћинству са мајком уз начин одржавања личних односа са оцем према моделу датом од стране надлежног органа старатељства.

Супротно наводима ревизије, имајући у виду околности које се односе на потребе малолетног ББ у погледу уобичајених животних активности, узраст малолетног детета и способност родитеља да задовоље утврђене потребе детета, правилно је другостепени суд преиначио првостепену одлуку у односу на допринос за издржање малолетног детета и обавезао туженог да поред досуђеног износа од 25.000,00 динара плаћа још износ од 10.000,00 динара, укупно 35.000,00 динара јер се овако досуђеним износом не угрожава егзистенција туженог као дужника издржавања и омогућава ниво животног стандарда за дете какав ужива и родитељ. Другостепени суд је правилно ценио све релевантне околности прописане чланом 160. став 1. и 2. Породичног закона који су од утицаја на одлуку о висини издржавања малолетног детета уз адекватну оцену могућности родитеља утврђених применом члана 160. став 3. наведеног закона.

Правилност оцене релевантних околности прописаних чланом 160. Породичног закона није доведен у сумњу ревизијским наводима туженог да нису правилно утврђене могућности АА као мајке да доприноси издржавању детета, с обзиром на околност утврђеног чињеничног стања у погледу уобичајених потреба малолетног ББ, материјалних могућности мајке која је незапослена али која кроз додатни рад остварује одређене приходе те правилно проценио да ће досуђеним износом уз допринос мајке која се стара и о свакодневним потребама детета, адекватно бити задовољена процењена потреба малолетног ББ, а да се притом егзистенција туженог не угрози.

Имајући у виду да је овом поступку одлучено о тужбном захтеву у односу на вршење родитељског права, уз уређење начина одржавања личних односа детета и оца и о доприносу туженог за издржавање малолетног детета, то су без утицаја ревизијски наводи да малолетни тужилац нема активну легитимацију. Тужени је у току поступка саслушан у својству парничне странке, изјашњавао је се на наводе тужбе, па су без утицаја ревизијски наводи да је споран идентитет туженог у овом поступку.

На основу члана 414. ЗПП донета је одлука као у изреци.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**